

Kanun Bilgileri

Kanun Numarası	5903
Başlığı	TÜRKİYE CUMHURİYETİ DEVLETİ İLE SURİYE ARAP CUMHURİYETİ DEVLETİ ARASINDAKİ KARA SINIRI BOYUNCA YAPILACAK MAYIN TEMİZLEME FAALİYETLERİ İLE İHALE İŞLEMLERİ HAKKINDA KANUN
Kabul Tarihi	04/06/2009
Kabul Edildiği Birleşim	23.Dönem 3.Yasama Yılı 98.Birleşim
Cumhurbaşkanlığına Gidiş Tarihi	04/06/2009
Cumhurbaşkanlığından Geliş Tarihi	16/06/2009
Cumhurbaşkanınca Yapılan İşlem	Onay
Resmi Gazete Tarihi	17/06/2009
Resmi Gazete Numarası	27261
Diğer Bilgiler	Son Dönem Tasarı Bilgileri ve Komisyon Raporları

Kanun Tasarısı Bilgileri

Kanun Tasarısının Metni	
Dönemi ve Yasama Yılı	23/2
Esas Numarası	1/543
Başkanlığa Geliş Tarihi	10/03/2008
Tasarının Başlığı	Türkiye Cumhuriyeti Devleti İle Suriye Arap Cumhuriyeti Devleti Arasındaki Kara Sınırı Boyunca Yapılacak Mayın Temizleme Faaliyetleri İle İhale İşlemleri Hakkında Kanun Tasarısı
Tasarının Özeti	Türkiye Cumhuriyeti Devleti İle Suriye Arap Cumhuriyeti Devleti Arasındaki Kara Sınırında bulunan mayın (anti personel-anti tank mayınları) ile patlamamış muhimmatın temizlenmesi, imha edilmesi ve bu suretle elde edilecek arazilerin tarımsal amaçlı kullanılması işlemlerine ilişkin esas ve usuller düzenlenmektedir.
Tasarının Son Durumu	KANUNLAŞTI

Komisyon Tipi	Adı	Giriş Tarihi	Çıkış Tarihi	Yapılan İşlem	Karar Tarihi
Tali Komisyon	Dışişleri Komisyonu	18/03/2008	24/06/2008	Raporunu Vermedi	
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe Komisyonu	18/03/2008	24/06/2008	Raporunu Verdi	01/05/2008
Tali Komisyon	Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu	18/03/2008	17/04/2008	Raporunu Verdi	
Tali Komisyon	Milli Savunma Komisyonu	18/03/2008	24/06/2008	Raporunu Vermedi	

Esas Komisyon Raporu(Sırasayısı) 263

Kanun Numarası: 5903

AYRIŞIK OY

Alt Komisyon Raporu'nda 06.05.2008 ve 14.05.2008 tarihlerinde yapılan toplantılarda ortaya konan görüşlere hiç yer verilmemiş olması anlaşılabilir bir durum değildir. Çünkü, bu toplantılarda gerek muhalefete mensup alt komisyon üyeleri gerekse Milli Savunma Bakanlığı Temsilcisi tarafından kapsamlı eleştiriler yapılmıştır. Bu eleştirilerin ve ortaya konan görüşlerin alt komisyon raporunda yer almaması ciddi bir eksikliklerdir. İlk toplantıda yapılan tartışmalar sonucunda kanun tasarısının, Tali Komisyon olan Milli Savunma Komisyonu'nda görüşüldükten sonra Alt Komisyon'da görüşülmesi ve yeniden toplanıldığında Milli Savunma Bakanlığı'ndan çağrılacak uzmanların görüşlerinin de alınması kararlaştırılmıştır. 14.05.2008 tarihli ikinci toplantıda Tali Komisyon olan Milli Savunma Komisyonu'nun içtüzükte belirtilen süre içinde toplanmamış olması nedeniyle, görüşmelere geçilmiştir. Ancak, daha önce üzerinde mutabık kalındığı halde Milli Savunma Bakanlığı'ndan uzman çağrılmadığı anlaşılmış ve görüşmeler kaldığı yerden sürdürülmüştür.

CHP, Tasarının konusu olan 216 bin dekar arazinin mayından temizlenmesi ve arazinin mayınları temizleyenlere tarımsal amaçlı kullanılması hususunda hazırlanan 31.01.2005 tarih ve 2005/8450 sayılı, 13.06.2005 tarih ve 2005/8982 sayılı 27.06.2005 tarih ve 2005/9076 sayılı Bakanlar Kurulu Kararları ile söz konusu Kararnamelere dayanılarak Maliye Bakanlığı tarafından tesis olunan ihale işlemlerinin iptali ve yürütmenin durdurulması istemli dava açmıştır. Danıştay 13. Dairesi 16.04.2007 gün 2007/3295 sayılı kararı ile ihale şartnamesinin yürütülmesinin durdurulmasına karar vermiştir.

Danıştay Kararında şöyle denilmektedir: "Dava konusu Kararnemelerle mayın temizleme faaliyeti ve ihale işlemleri ile görevlendirilen Maliye Bakanlığı'nca mayının temizlenmesi hizmetinin satın alınması ile temizlenen arazinin tarımsal amaçlı kullanılması işinin aynı ihalede birleştirilmesi durumunda söz konusu ihtiyaçların en iyi şekilde uygun şartlarla karşılandığından söz edilemeyeceğinden, dava konusu ihale şartnamelerinde hukuka uyarlık bulunmamaktadır. Nitekim dava konusu şartnamelere göre yapılan ihalelerden birinde rekabetin sağlanamaması, diğerinde ise katılımın olmaması nedeniyle ihalelerin yapılamaması da ihtiyaçların en iyi şekilde, uygun şartlarla ve zamanında karşılanması ve ihalede açıklık ve rekabetin sağlanması şartlarının gerçekleştirilmesinin mümkün olamayacağını göstermektedir. 2886 Sayılı Yasa'nın anılan 2. Maddesi hükmünde belirtildiği gibi, mayınlı sahanın temizlenmesi ile temizlenen arazinin tarımsal faaliyetlerde kullanılması işlerinin aynı istekli tarafından karşılanması mutlak olmadığı için söz konusu işlerin bir ihalede toplanması anılan 2. Madde'ye uygun olmadığı gibi mayınlı arazinin temizlenmesi ve temizlenen arazinin tarımsal amaçlı kullanılması ihtiyaçlarının, en iyi şekilde ve uygun şartlarla karşılandığından da söz edilemeyeceğinden, anılan iki ihtiyacın bir ihale ile karşılanması hukuken ve işin niteliği icabı mümkün bulunmamaktadır. "

Görüldüğü gibi Danıştay, yapılan işlemin yalnızca 2886 Sayılı Yasa'nın 2. Maddesine aykırı oluşunu değil, mayınlı sahanın temizlenmesi ve temizlenen arazinin temizleyenlere kullanılması aynı ihalede yapılması durumunda söz konusu ihtiyaçların en iyi şekilde ve uygun şartlarla karşılandığından söz edilemeyeceğini de kararının gerekçesi olarak ortaya koymaktadır.

Tasarı, ihaleyi 2886 Sayılı Devlet İhale Kanunu ile 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'na tabi olmaktan çıkararak, Danıştay Kararına uygunluğu sağlamayı amaçlıyor. Fakat, konunun özünü oluşturan ve Danıştay Kararı'nda da belirtilen "ihalenin, mayından temizleme ve temizlenen arazinin kullanılmasını tek işlem olarak yapmasının doğuracağı sakıncaları" dikkate almıyor.

Başlıca itiraz konularımız şunlardır:

1-Güneydoğu sınırlarımız boyunca uzanan arazilerin mayından arındırılması doğru ve gerekli bir karardır. Ancak, ihalenin, bu toprakların, mayından temizleyecek şirketlere 44 yıllığına tarımsal amaçlı kullandırması düşüncesi yanlıştır. Çünkü, her şeyden önce mayın temizleme işi ile, tarım birbirinden tamamen farklı uzmanlık alanlarıdır ve aynı şirketin bu iki konuda birden uzmanlaşması gerçekçi bir durum değildir. Alt Komisyondaki görüşmelerde, Milli Emlak Genel Müdürlüğü tarafından yapılan açıklamalarda açıkça görülmüştür ki, Maliye Bakanlığı mayın temizleme işinin maliyetini belirleyecek ciddi bir çalışma da yapmamıştır. Bu nedenle bütçeye ne kadar yük getireceği bile bilinmemektedir.

2-Bu tasarı ile yalnızca "mayından temizleme işi" bedeli karşılığı ihale edilmeli, arazinin nasıl kullanılacağı konusu bu tasarıdan çıkarılmalıdır. İhalenin Tasarıda yazıldığı biçimiyle gerçekleştirilmesinin gerekçesi eğer, mali sorunlar ise, Hükümetin son günlerdeki açıklamaları bu sorunun aşıldığını göstermektedir. Çünkü hükümet GAP Bölgesine yeni ve çok ciddi kaynaklar ayıracağını -bir ifadeye göre kaynağın toplam miktarı 12 milyar ABD Dolarıdır - telaffuz etmektedir. Bu durumda yaklaşık 500 milyon Dolar'ın, hem de 5 yıllık süre içinde Bölge topraklarının mayından temizlenmesi amacıyla ayrılması rahatlıkla mümkün olabilecektir. Kaldı ki TBMM gündeminde olan bir Yasa Tasarısı ile de Belediyelere Genel Bütçeden çok ciddi bir kaynağın ayrılacağını anlaşılmaması, Hükümetin -eğer isterse - ihaleyi bedeli karşılığı yaptırabileceğini göstermektedir. Elbette ki ihalenin öncelikle Milli Savunma Bakanlığı'na verilmesi düşünülmeli, eğer Milli Savunma Bakanlığı talip olmazsa, özel şirketler gündeme gelmelidir.

Mayın temizleme ile arazinin tarımsal amaçla kullanımı işleri birbirinden farklıdır. Mayın temizleme işini gerçekleştirecek şirkete tarım işini vermek doğru değildir. İki işi birbirinden ayırmak gerekir.

3-Komisyon görüşmeleri sırasında mayın temizleme işinin öncelikle hizmet alımı suretiyle yapılması şeklinde bir madde Tasarıya dahil edilmiştir. Ancak işin bu şekilde yapılmasının bir güvencesi yoktur.

4-Mayından temizlenmesi gereken alan Hatay, Kilis, Gaziantep, Şanlıurfa, Mardin ve Şırnak illerinin büyük kısmı Suriye, bir kısmı Irak ile olan sınır bölgesini kapsamakta olup, 216 bin dekadır. Ancak bu alanın gerçekte 178.500 dekar olduğu aradaki farkın mayınlı olmayan diğer arazilerin varlığından kaynaklandığı ayrıca ifade edilmiştir. Sözü edilen bölge, Türkiye'nin güvenlik açısından en riskli, en kritik bölgesidir. Bu bölgede yerli ya da yabancı özel şirketlerin 44 yıl o toprakları kullanması, Türkiye'nin güvenliği açısından ciddi sakıncalar yaratabilecektir. Nitekim, Milli Savunma Bakanlığı temsilcisi de Alt Komisyon'da aynı hususa birincil derecede önemli bir itiraz nedeni olarak değinmiştir.

5-Tasarıya bir başka ve önemli itirazımız, tasarıyla getirilen düzenlemenin bölge insanını, bölgenin sosyolojik yapısını dikkate almamış olmasıdır. Mayından arındırılacak topraklar, bölgenin toplumsal sorunlarının azaltılmasına ciddi katkı sağlayabilir. 2001 Genel

Tarım Sayımı sonuçlarına göre Türkiye'deki 3,075,000 tarım işletmesinin 54,321 'inin hiç toprağı yoktur. Ve topraksız çiftçi-köylü ailelerinin çok büyük kısmı da bu bölgededir. Temizlenecek arazinin AB normlarına uygun olarak 130'ar dönümlük parseller halinde bölgenin topraksız ve az topraklı ailelerine verilmesi durumunda yaklaşık 1660 aile toprak sahibi yapılmış olur. Bu nedenle temizlenecek toprakları yerli-ya-bancı şirketlere vermek yerine, bir kooperatif yapılanması altında bir araya getirilecek topraksız köylülere verip, ya da Tarımsal İşletmeler Genel Müdürlüğü (TİGEM) şemsiyesi altında bir üretim örgütlenmesi yapıp devletin teknik ve mali desteğı de verilerek, doğası gereğı temiz bu topraklarda organik tarım yaptırılması, hem ülke ekonomisine, hem bölge insanların refahına ve hem de toplumsal barışa ciddi bir katkı yapacaktır.

M. Akif Hamzaçebi

Trabzon

Gürol Ergin

Muğla

Esfender Korkmaz

İstanbul